

Josep Domingo Bellalta i Collet (1880-1914): un home del seu temps (i II)

EMILI AMARGANT

V

A

començaments de l'any 1989, servidor ja havia tornat d'Irkustsk i, a tall d'aventura personal i com a acte de desgreuge, vaig intentar recollir tota la obra dispersa de Bellalta, fent el que s'acostuma a fer en aquests casos, trucant portes.

Comencem. A la Biblioteca de Mataró no hi vaig trobar cap fitxa de Josep Domingo Bellalta. Els trucs als diferents arxius amb què compta la capital també foren infructuosos.

– Però el món, no s'acaba pas a Mataró –vaig pensar.

El mateix any 1904, va obtenir dos guardons més i ambdós de temàtica femenina, o, si es vol del caràcter moderadament feminista que preconitzava Dolors Monserdà qui, diguem-ho de passada, degué actuar de llum i guia sobre Bellalta. Segons ens diu Clavell a l'article abans esmentat *“amb els contactes íntims i senyers (...) i de la Dolors Monserdà de Macià”*.

Els títols dels treballs premiats són prou eloqüents: “Estudio de la falta de cultura como causa de la degeneración y prostitución de la mujer”, premiat per l'Acadèmia de Higiene de Catalunya, i “Necessitat d'Instruir cristianament a la dona”, tercer premi en el certamen organitzat pel Foment Catòlic de Berga.

No vaig saber trobar enlloc l'adreça de l'Acadèmia de Higiene de Catalunya. Me'n disculpo.

– Berga –vaig pensar– és un poble menut on tothom es deu

conèixer. Segur que trobaré alguna cosa. Ens en sortirem.

Salat. Els arguments que em van donar les institucions de Berga són, més o menys, els que també –més endavant– em donarien a Montblanc o a Manlleu.

– Qui sap on deuen ser aquests papers. Hi va haver la Dictadura de Primo de Rivera i molta gent que guardava coses de Catalunya a casa seva, espantada, les va llençar.

– No podria ser que les haguesin amagat i prou?

– Podria ser, però després va venir Franco. En els primers anys d'acabada la guerra, tothom tenia molta por i, si algú els havia guardat els degueren llençar aleshores.

I més arguments.

– Moltes societats es varen dissoldre i els edificis o varen ser confiscats o, a la llarga, s'han tirat a terra per fer-hi pisos.

Totes aquestes raons valien per alguns treballs guardonats. Eren papers –i ho dic amb respecte– “sultos”.

Però l'any 1910, escriu i edita *Una rectificació històrica, ¿dónde nació Llauder?* Era un opuscle. Petit de gruix si es vol, però un llibre al capdavall.

Vaig peregrinar per les llibreries de vell i quan demanava pel llibret se'm miraven de dalt a baix i amb un punt de commiseració.

Hi ha dos tipus de missatge, el que l'emissor diu oralment i el no verbal –el que manifesta amb l'actitud– que acostuma a ser el bo.

– No, no el tenim. De fet, no recordo haver-lo tingut mai. És més, no em sona ni haver-ne sentit parlar.

Aquest era l'oral. Educat, però clar i contundent.

El no verbal era un:

– Què em demana, home de Déu? D'on surt vostè?

Jo, que tinc modos, responia:

– Moltes gràcies.

I li feia el posat de:

– No em miri d'aquesta manera, si li plau. És per una bona causa.

I ja havia arribat a 1910 i sense resultats.

Malgrat el seu periple docent (Prat de Llobregat, Manlleu, Paret del Vallès, Horta d'Avinyó), Bellalta segueix fidel a la seva pàtria petita –ja ho hem escrit, aspira a ser-ne profeta– i a les seves influències de joventut que l'encaminaren, bàsicament, a estudiar la història de personatges del tros.

Entre 1910 i 1912, entre els trenta i els trenta-dos anys, considero que es produeixen dos fets que signifiquen un canvi de rumb en la seva vida i obra, tan íntimament lligades –fins aleshores– a les seves arrels argentonines. I aquests fets són: el seu destí a Horta d'Avinyó –un lloc, aleshores, d'una gran distància per males comunicacions– i al cap d'un any (1911) el seu segon fracàs de fer-se un lloc preeminent a la vila.

Va fallar als vint anys –era molt jove!– i, recordem-ho, un sector de la població li va manifestar el seu desacord amb la representació d'un sànet que va acabar en un drama.

Ara tornarà més madur, més acabat, amb un *curriculum vitae* i unes circumstàncies, francament, òptimes. Clavell:

“En 1910, el poble viu espantat enfront del perill creixent de robaris (...) que era un tema obligat durant el dia per desembocar en un estat de soledat i basarda just arribada la nit. És creat el Sometent.

És creada aquesta força viva del poble i en ella es redimeixen diferències; enfront del perill comú, es retroben els enemics irreconciliables i es parlen (...). La constitució del sometent en el 1910, fa de gresol en què es fonen i barregen les misèries enfront la necessitat i el perill col·lectiu (...). Bellalta polsa la realitat d'una eufòria real i aprofitant aquella bonhomia general, intenta i aconsegueix fer sortir el 4 d'agost del 1911, el primer número de la segona època de “Lo Castell de Burriach. Defensor dels interessos d'Argentona”,² amb igual format i del que tant sols en sortiria un altre número el 26 del mateix mes, per desaparèixer definitivament.

Aquest fracàs el mou a intentar a Horta d'Avinyó la publicació d'un quinzenari que l'ompli de la necessitat de crear i fecundar ordre, intel·ligència, benestar i religió amb el lema, “Ordre i Cultura”, el 3 de febrer de 1912, neix el periòdic “La Gabarresa”.

L'exili forçat, l'evidència que no serà mai profeta a Argentona, el portaren a considerar que Horta d'Avinyó, a fi de comptes, era una terra promesa com una altra, i que la seva projecció personal la podia enfocar a qualsevol indret perquè, per extensió, també la rebria Catalunya.

Ho apuntava fa una estona. Ha arribat el moment. Bellalta ja és un home acabat, amb l'ideari clar i una manera de ser i de fer enllestida. Vol posar cullerada en el seu temps (reconstrucció del país segons els postulats de la Renaixença) i en el poble on li ha tocat viure (Horta d'Avinyó). Vol ser un mestre a l'aula i fora de l'aula.

I va tallar el cordó umbilical (dotze anys abans havia estripat un sàinet), va oblidar-se de remenar arxius propers i de donar consells sobre com s'havien de comportar les senyores i es llençà al periodisme creant del no res una revista quinzenal en un racó de món que, aleshores, albergava al voltant de mil cinc-cents ànimes.

I se'n va sortir.

Aquí és, doncs, on comença la seva trajectòria periodística i la seva eclosió com a lletraferit.

VI

A “La Gabarresa”, ens diu Clavell, *“investiga, publica història d'Avinyó, fa crítica literària, emplena editorials, composa poesia, notes locals i comarcals, etc.”.*

Ho vaig veure clar. A “La Gabarresa” trobaria el material més autèntic i representatiu de la producció d'en Bellalta. L'autèntic Corpus.

“He volgut rellegir els 53 números d'aquesta publicació”, escriu Clavell.

Jo també els vaig voler llegir.

– Jaume, que em podreu fer un favor?

– Si està a la meua mà, ja hi pots comptar.

– M'hauríeu de deixar els 53 exemplars de “La Gabarresa”.

– Ai, fill meu! Ja no els tinc pas.

També havien fet obres a casa seva. Com a Montblanc, a Manlleu o a Berga. La teulada de Can Font perillava i els paletes –que van a preu fet i no estan per romanços– li varen llençar tot el que hi havia a les golfes. El seu museu infantil. Part de la seva pàtria. I entre els tresors, “La Gabarresa” enquadrada.

– Què ho dieu de debò?

– Sí, noi, sí.

I li vaig entendre tot el discurs no verbal. Aquells petits cops de

cap d'assentiment i resignació davant d'un fet irreparable.

El vaig comprendre i plànyer. Era com si a mi, per exemple, m'haguessin llençat tots els Programes de Festa Major.

En algun punt d'aquests papers es comentava com s'escriu modernament la història. Els testimonis hi tenen cabuda i relleu. El conjunt de records de la població, prèviament contrastats, que a vegades la gent dispara sense engaltar, forma el que s'anomena “memòria col·lectiva”. Quan treballava en la figura de Bellalta, era l'any 1988. Fent números: si els alumnes que tingué l'any 1912 anaven de sis a deu anys, aleshores eren uns avis que passaven dels vuitanta. Obtenir-ne notícies rellevants?. Difícil.

I també era difícil –res m'anava de cara– trobar algú a Horta que hagués guardat amb pany i clau “La Gabarresa”. Ja se saps, un parell de dictadures, les obres, les espoliacions, el vici de llençar-ho tot, etc.

Però s'havia de provar.

Vaig trucar a una nova porta. Aquesta vegada a la de l'Ajuntament d'Horta. Una veu femenina em va atendre impecablement. Es va interessar molt pel meu projecte. Em va demanar el telèfon i m'assegurà que ben aviat em donaria bones notícies.

I ho va fer.

Em va donar un nom i una adreça: Jacint Clapers, Plaça Major número 12. Era l'historiador local. La persona que coneixia els afers del llogarret.

– Segur que ell l'ajudarà i, a més a més, estarà encantat de fer-ho.

No cal dir-ho. Il·lusionat li vaig enviar una missiva de presentació i d'enfocament de l'afar.

Era aquesta:

“Argentona, 10 de setembre de 1988

Senyor Jacint:

Estic treballant en la biografia

2. Fonts va publicar-ne una edició facsímil la Diada de Sant Jordi de l'any 2000.

d'un argentoní anomenat Josep Domingo Bellalta i Collet (1880-1914) que exercí de mestre a Horta d'Avinyó en el decurs dels anys 1911-1914. A més de la seva tasca docent, fundà i mantingué la publicació "La Gabarresa".

M'adreço a vós a instàncies de l'Ajuntament d'Horta.

M'han assegurat que sou un erudit de la història recent i pre-tèrita i que, ben segur, podreu donar-me informació del meu convilatà Bellalta.

Us prego que em contesteu aquestes ratlles i em digueu quelcom de la meva demanda de notícies.

Us en quedaré agraït.
Una encaixada".

Al cap de tres setmanes, em va arribar la resposta:

"Avinyó, 2 octubre 1988.

Senyor Emili: Amb una salutació cordial i respectuosa, plau-me correspondre al seu escrit del 14 del proppassat setembre.

Perdoni el retard, motivat aquest, per haver estat uns dies fora de casa.

Sento molt no poder-li facilitar cap nota referent al senyor que s'interessa, ja que el que sabia molt de les coses passades del poble era el meu germà Jacint (e.p.d.).

No obstant, tinc referències que havia sortit aquí a la localitat, una publicació mensual anomenada "La Gabarresa" i que tingué molta acceptació; aquest nom possiblement li donaren perquè una riera que passava per aquí, així es denomina.

Aquesta corrent d'aigua o riera, neix a les estribacions del poble d'Alpens i és affluent del Llobregat.

Una vegada més, dir-li que em sap molt greu no poder-lo complaure en la seva sol·licitud, però si en alguna altra cosa creu que puc ser-li útil, disposi d'aquest seu afm. S. S.

Joan Clapers".

No sóc aficionat a l'humor

Casament de Ramon Saborit

"Ja a cavall dels segles XIX i XX, Carme Noguer es casava amb Ramon Saborit, un dels grans terratinents d'Argentona i propietari de Can Saborit ...".³

Aquest text ens permet conèixer la núvia, Carme Noguer de Can Calopa. Al seu costat i, suposo, exercint de padrí de noces, en Bellalta. Un casament d'upa. Al darrera de la fotografia hi ha un text autògraf: "Al distinguido señor y compatriota Don Ramon Saborit, scrto. del Excmo. Ayuntamiento de la imperial ciudad de Mataró.

J.D. Bellalta (signatura)

Argentona, 8 novbre. 1904".

El subratllat d'imperial deu venir a tomb, suposo, per alguna complicitat entre Saborit i Bellalta. Com es degueren conèixer i arribar a aquest punt d'amistat? Suposo que a través de l'Aleix Soler. Els de Can Saborit i els de Can Calau eren liberals i, recordem-ho, en Bellalta era pupul d'en Soler. La regla de tres és impecable. Ara, és un supòsit. Massa suposicions per una fotografia. Una certesa, Bellalta té 24 anys.

negre, però la lectura de la resposta del senyor Joan em va recordar les paraules de la meva primera interlocutora a Horta. Vaig estar-hi d'acord. Segur que el senyor Jacint hauria estat encantat d'ajudar-me.

"Senyor Joan:

Rebi el meu condol pel decés del seu germà.

Li estic molt agraït per la seva resposta i, si m'ho permet, el torno a amoïnar amb les meves demandes de notícies sobre el meu convilatà Josep Domingo Bellalta.

Veurà: la publicació "La Gabarresa", aparegué del febrer de l'any 1912 fins al febrer de l'any 1914 i en sortiren un total de 53 números.

Tractant-se d'una publicació que parlava únicament de temes d'interès local, entenc que la tirada que se'n degué fer fou baixa, però malgrat això, em costa d'admetre que s'hagi esvaït totalment; que en un lloc o altre d'Avinyó o del Bages no se'n conservi la col·lecció o, com a mínim, algun exemplar. Pot trobar-se en l'arxiu municipal, per exemple; en alguna casa en la qual visquin persones interessades per la cultura en general i per la del seu tros en particular; a la biblioteca de Manresa, o en alguna institució cívica que tingui cura de la vida social del Bages, etc.

Senyor Joan: pot orientar-me en aquest sentit? Una altra possibilitat és trobar-ne entre els seus exalumnes, persones que avui deuen

3. Enric Subiñà Coll. *Argentona de la sagrera a la vila (1295-1900)*. Ed. Ajuntament d'Argentona, 2002.

mogut per la meua curiositat, he parlat amb gent d'aquí del poble per si es pogués trobar alguna exemplar de la publicació "La Gabarresa". Vaig anar també al Museu Comarcal de Manresa i parlant amb el Sr. que es cuida de la Hemeroteca, qui em digué que a l'arxiu no hi ha cap exemplar d'aquesta publicació. No obstant, i compartint la mateixa opinió que vostè, probablement aquí al poble, en un lloc o altre, ha d'haver-hi algun número. Procuraré averiguar tot el que em sigui possible.

Tinc amistat amb un Sr. d'aquí al poble, amb qui ens parlem sovint, d'uns 83 anys d'edat i al preguntar-li si quan era nen havia anat a l'escola amb un Sr. mestre que es deia Bellalta, tot seguit em contestà que sí, que el

memòria de "La Gabarresa" hi és present.

Dintre breus dies aniré a la Biblioteca de Manresa per si, casualment, tinguessin alguna cosa. Ja li comunicaré el resultat.

Disposi sempre d'aquest seu afm. S.S.

Joan Clapers".

I al cap de quinze dies:

"Avinyó, 24 de novembre de 1988

Molt Sr. meu: He fet diverses gestions per tal de poder trobar algun número de "La Gabarresa" i, fins al moment, que em sap molt de greu, no han donat cap resultat positiu. Vaig consultar a la Biblioteca de Manresa i tampoc tenen res.

Amb tot però i com ja vaig dir-li en la meua anterior, he donat veus aquí al poble per si casualment algú en tingués algun número, que per cert seria una gran satisfacció poder-li trametre, encara que fos una fotocòpia.

Entretant rebi com sempre la salutació cordial i sincera d'aquest seu afm. S.S.

Joan Clapers".

"Argentona, 8 de desembre de 1988

Senyor Joan:

La primera cosa que haig de fer, és donar-li un cop més les gràcies per totes les ajudes que m'està facilitant en aquesta feina gairebé detectivesca de biografiar Josep Domingo Bellalta i Cullet. Ignorava que sabés tocar la trompeta, com també ignorava que visqués amb la seva mare a Horta.

Per la meua banda –i a instàncies d'un conegut meu de Manresa– vaig adreçar-me a l'Arxiu Històric de la Ciutat. Per una d'aquelles estranyes casualitats, tenien un exemplar de "La Gabarresa". Fixi's en la fotocòpia de la capçalera que li adjunto.

ratllar els 85 anys. En coneix? Pot donar-m'hi un cop de mà ?

Li resto molt agraït,

P.D.: Li adjunto una biografia succincta de Josep Domingo Bellalta que està inclosa en un llibre que en breu editarà l'Ajuntament d'Argentona.

"Avinyó, 7 de novembre de 1988.

Molt Sr. meu: Plau-me adreçar-li novament les presents lletres, manifestant-li que he rebut la seva molt atenta junt amb la biografia del Sr. Bellalta que m'ha complagut molt, agraïnt-li aquesta atenció.

Amb la finalitat de poder atendre la seva demanda i també

recordava bé, que era d'Argentona, un Sr. jove i que anava una mica coix, solter i que vivia amb la seva mare, la Sra. Quimeta. Molt actiu i d'una conducta correcta en tots els aspectes i que al poble estava molt satisfet del treball que realitzava en l'ensenyament dels nens. Recordava també aquest Sr. amic, que entre les altres activitats que desenvolupava, en Bellalta, tocava la trompeta, així com també va ser el fundador de la publicació esmentada, la qual, com ja vaig dir-li, va tenir molta acceptació i amb doble motiu, perquè sens dubte, era la primera que s'editava al poble. Encara avui en dia, quan es parla de temes culturals relacionats amb la localitat el nom i la

Sembla que va existir un grup anomenat "Avinyó". Quina gent hi havia al darrera? M'hi pot fer res, senyor Joan?

Observant que l'edició facsimil l'havia subvencionat Magatzems Jorba de Manresa, he fet el detectiu per aquest cantó. Els magatzems, fa anys i panys que han anat aigües avall, i els propietaris han traspasat.

L'únic camí que veig possible per arribar a algun resultat és seguir la pista d'"Avinyó". Compto amb vostè.

També li adjunto a la carta un anunci que inserí "La Gabarresa". He pensat que si els anunciants són familiars seus, li faria gràcia tenir-lo.

Rebi una encaixada, senyor Joan."

El dia que surt al carrer l'home de les orelles, el meu entranyable còmplice d'Horta d'Avinyó em va contestar. No el conec, però l'imagino: calça sabatilles de pelfa, porta un jersei folgat de tricotosa. Ha acabat d'esmorzar. S'asseu davant d'una taula amb braser, pren el bolígraf i m'escriu. Ho fa a consciència i posant-hi els cinc sentits. Lentament va omplint la quartilla. No s'oblida del marge i dibuixa les paraules amb una cal·ligrafia de manual:

"Avinyó, 30 de desembre de 1988.

Molt Sr. meu: Acabo de rebre la seva atenta lletra junt amb una fotocopia de "La Gabarresa" la qual cosa, fent honor a la veritat m'ha complagut moltíssim, però fixi's quina coincidència: ahir a la tarda, dia anterior de rebre la seva, va venir a veure'm aquell senyor que li vaig parlar que havia anat a l'escola amb en Bellalta, i amb gran alegria, puix que sabia que buscava per aquí al poble i amb interès, algun número de la publicació esmentada, va entregar-me

L'home nou

Aquesta fotografia és de l'any 1912. Tenia 32 anys. És un retrat molt semblant al, diguem-ne, oficial i que trobareu en el llibre d'en Clavell. Me l'ha donat l'Encarnació Oller, que és parenta llunyana d'en Bellalta. La va enviar des d'Horta a la família. Li va fer un d'aquells retratistes ambulants que anaven de poble en poble o va anar a algun professional amb establiment a Manresa?

No em puc estar de fer un comentari sobre el fons japonès. Era una moda de l'època. A la vila en tenim una mostra arquitectònica visible, les torres del Pay Pay i una altra de desapareguda però abundantment fotografiada, els jardins de Can Ferraters. Fins aquí, el decorat; ara anem pel personatge.

A Bellalta l'hem conegut a l'edat de 20 anys, quan era un jove irascible que actuava impulsivament; a l'edat de 24, mestre; mestre amb destí a Manlleu i escriptor guardonat; i ara, amb 32, amb afers entre mans i un rumb definitiu. Què podem dir? Què ens transmet Bellalta? Aplom. Té un projecte de vida. Un cop enllestida la sessió, l'esperen els papers i la tinta. En porta una de cap. Potser li han dit que somrigui. No ho ha fet. Per què? No cal. Ell no és un sac de rialles. Ell ja és un home amb rigor i ho vol mostrar i demostrar. Les aparences no compten i, a més a més, enganyen. Compta la substància. El fons. Les coses tangibles i no les superficialitats. És per això que, probablement, no ha demanat un parament més seriós o més neutre o, com a mínim, menys llampant. Potser ni s'hi ha fixat. Quina importància té? Tampoc mira a càmera. Mira més enllà, a l'horitzó de les seves dèries i dels seus projectes.

Segueix portant bigoti. Si no en portés, semblaria molt més jove. Vol mostrar els 32, sense frivolitats. En el seu patró de vida no hi ha lloc per presumir del bé que es conserva. Té l'edat que té i girem full.

Vesteix impecablement. Potser el fotògraf l'ha obligat a donar-se un cop de pinta abans de la sessió. La clenxa, d'escaire i cartabó; el tupè –amb un volum excessiu– contribueix a donar més amplitud al seu front. Un front, per cert, alt. Hi ha un espai considerable entre els arcs de les celles i l'inici del pentinat. Suggereix intel·ligència. Entre pols i pols, ni una arruga. En aquest moment res l'amoïna. Té les coses clares i el futur l'espera. Però primer ha d'enllestir el tràmit del retratista.

Per què té un puny tancat i l'altra mà, oberta? Diuen els experts que un puny tancat pot ser sinònim de tensió. Ell té el puny clos i amb força, mireu-li els nusos. La mà oberta indica seguretat, tranquil·litat, podríem dir netedat de consciència. És el que diem, frisa per acabar el tràmit i anar de dret a la vida.

un exemplar d'aquesta, la qual cosa va produir-me una satisfacció immensa per la curiositat que suposava i a la vegada per la corresponent fotocòpia per enviar-li a vostè seguidament.

Com que amb aquest senyor havíem parlat moltes vegades d'aquest tema, i també mogut per la curiositat, es veu que va buscar i va remoure tots els papers guardats a casa seva i quina sorpresa: va trobar aquest número en qüestió. És exactament igual al que m'ha tramès vostè, o sigui el número 5, per quin motiu potser no serà necessari que li enviï. En tal cas, si ho creu convenient només ha de fer que dir-ho. Quines coincidències, oi? No obstant, segueix en peu la idea de si pogués trobar quelcom més, especialment el 1er. número que cal suposar, seria el més interessant, ja que deu haver-hi la presentació i la finalitat que es pretén.

Certament l'anunci inserit, correspon a casa meva, ja que l'avi i el meu pare (e.p.r.) eren els que movien en aquella època les activitats professionals que en aquest s'esmenten; els números del domicili no corresponen als d'ara, ja que llavors vivíem en una altra casa, però en la mateixa plaça.

Sempre que cregui que pugui facilitar-li alguna dada, no quedí mai de dir-ho.

Amb els millors desitjos, que hagi tingut junt amb la seva família un Bon Nadal i prosperitat per l'any nou, rebí la salutació cordial de sempre.

Joan Clapers".

"Argentona, 20 de gener de 1989.

Senyor Joan:

Després del parèntesi de les festes de Nadal i de la Festa Major d'Hivern a la Vila, he retornat als papers d'en Bellalta. Li ho asseguro: estic un pèl desanimat.

No sé on cercar. L'única possibilitat la veig en parlar amb la gent que l'any 1967 editava la revista "Avinyó". Tal com ja li havia demanat, i abusant una altra vegada de la seva amabilitat, pot parlar amb algun d'ells i esbrinar si disposen de més exemplars o si –tal com el seu amic– únicament tenen el número cinc? Crec que és la darrera pista –per dir-ho en termes policíacs– que es pot seguir. No li sembla?

Senyor Joan, una vegada més li resto agraït.

"Avinyó, 10 d'abril de 1989.

Molt senyor meu: Rebuda la seva atenta, vaig a contestar-li amb el gust de sempre.

He retardat una mica correspondre a la mateixa, a fi que pogués parlar amb més persones d'aquí el poble per si tinguessin algun exemplar de "La Gabarresa" però que no fos el cinc, però lamentablement i que em sap molt greu, fins al moment no he tingut cap resultat positiu.

He parlat també amb algunes que havien col·laborat a la revista "Avinyó" i tampoc he pogut aconseguir res. No obstant, malgrat que totes les temptatives que he fet en aquest sentit no han estat favorables, no deixaré d'interessar-me per si és pogués trobar algun altre número, que seria una gran satisfacció poder-lo complaure.

Entretant rebí la salutació afectuosa del seu afm. s.s.

Joan Clapers".

"Argentona, 22 de maig de 1989.

Senyor Joan:

Una vegada més l'escric i aquesta vegada no és per demanar-li més informació sobre el meu convilatà Bellalta, sinó per donar-li les gràcies per tota la que m'ha facilitat i per l'interès amb què ha correspost a les meves reiterades demandes.

No cal dir que l'obtenció dels exemplars de "La Gabarresa" hauria estat de vital importància per arrodonir-ne la biografia, però si li haig de ser sincer no tenia gaires esperances d'aconseguir-los. Varen ser tirades curtes i de difusió limitada. Trobar-ne al cap de més d'una seixantena d'anys és pecar d'optimisme, però –si em permet la broma– el pecat tempta. En aquest cas però la temptació ha estat intensa però el resultat de la temptada, el pecat, ha estat lleu i venial. Què hi farem!

Tard o d'hora la biografia s'escriurà i en ella hi haurà una referència a vostè i a la seva desinteressada col·laboració que, reitero, li agraeixo en gran manera. Moltes gràcies, senyor Joan.

Disposi de mi en tot i per tot".

A nou anys els meus herois eren personatges reals o imaginaris que al llarg de la seva vida no feien altra cosa que lluites de capa i espasa, que vestien d'uniforme, que viatjaven per indrets fantàstics i plens de perills. Gent temerària, de sangs calentes. De bursada. Parlo del correu del tsar, el capità Nemo, l'Hernan Cortès cremant barques, l'Agustina d'Aragó o l'heroi de Cascorro.

M'agradaria deixar clar que ara, els meus herois són persones com en Josep Domingo Bellalta. Homes discrets, però amb caràcter. Perseverants. Gent culta, educada, prudent i curiositat infinita per les coses que els envolten. Ciutadans amb pudor i sentit del ridícul que tenen com a única ambició el seu propi millorament. Fer cada dia més bé la seva feina i contribuir –de retruc– al millorament col·lectiu. I quan dic col·lectiu vull dir el seu cercle personal i reduït, el seu nucli més general de tractats i coneguts, el seu poble i –altra vegada allò del gra de sorra– el seu país.